

Quid ergo facimus ad sublevandam labefactantem rempublicam? Quid agimus ad avertendum malum, quod instare omnes videmus omnibus, maximeque sacerdotibus, quibus maxime iratus esse videtur Diabolus, quod eos obese suspicatur conatibus suis infernalibus, quia in hoc ordine, ut ait *) exsistere ingenia? Oh! inquietis: clamamus, vociferamur: respicite! capessite rempublicam divinam. *Ἡδε δε αξιων προς την βασιλειαν των δευδρων κειται* etc. Math. III: 10.

Sed surdis et mutis clamare videmur. Nonnulli enim obturatis auribus auscultant atque discedunt; alii oscitantes negligenter vel prorsus nihil agunt; alii præstolantes finem, circumspiciunt oculis, circumvagantur cogitationibus; alii sono magis quam verbis commoti, simulantes luctum et mæstitiam, flent. Sed eorum omnium, scilicet auditorum omnium ordinum, qui intonantibus nobis in concionem congregabantur, pars a templo recta ad cauponam tendit, pars ad epulas et convivias confugit; alii in alea et ludis ceteram partem diei consumunt; et quod maxime nobis admirabile visum est: qui in templo simulata mæstitia flere videbantur, extra parietes templi rixantur, litigant, æmulantur, invident, inebriantur, obtreçant. Quorsum igitur illæ lacrimulæ tam celeriter exstillarunt?

Interea tamen ille, qui crebro crepitat in templo, ut palpando nervos mortalium eliciat lacrimas, magnus sæpe orator habetur. Et sit sane orator, per me licet. Sed ita palpandi sunt nervi mortalium, ut excutiat somnus ex animis eorum, ut compungantur corda eorum, ut perterriti pudoreque suffusi interro-

*) Petrés anförande i Borgar-Ståndet. *nemo in hoc templo*

gare coeperint: *Dominus! quid agam, ut salutis æternæ particeps fiam?* Hoc autem feri nequit ignorando vitia eorum, aut indulgendo cupiditabus eorum, aut emolliendo ac mulcendo voluptates eorum, quod sæpe fit in ipso templo, cum tales excitantur motus, quibus sensus naturales liquefcunt exstillantque per lacrimas. Nemo enim humana natura præditus tam ferox est, tam immanis tamque crudelis, qui non emolliatur blanditiis et adulando sensibus ejus. Docet hoc exemplum crudelissimi Tyranni, qui tragedia Euripidis, in qua Hecubæ fatum repræsentatum est, vehementer commotus, actorem scenicum graviter reprehendit, quod naturam suam crudelem demulsisset. Sed ad veram pœnitentiam excitandam longe aliter mulcenda est natura ferox perditorum hominum.

Quid? si iisdem argumentis uteremur, ac Johannes Baptista: *proles viperarum*; aut ipse Redemptor: *genus adulterinum et iniquum*; aut Stephanus: *incircumcisi corde* etc. Quid fieri putatis, si uno alterove irregenito veritatem ante oculos poneremus? Deliras, insanis, in errore versaris, pereundum est, nisi respicias: Idololatra (contra primum præceptum Decalogi). Blasphemus (2. Pr.) Homicida (5. Pr.). Adulter (6. Pr.) Fur (7. Pr.) etc. Tum vero insolentiam hominis ambitionem que naturalem animadverteres. Egone fur, adulter, homicida? Absit, negatur. Et tamen e præceptis Decalogi, collatis argumentis Salvatoris, in quibus de vi et sensu legis moralis agit, adjunctis insuper Epistolis Paulinis de omnium hominum conclusione sub peccato, satis superque patet, omnes homines in statu naturali constitutos, esse *"filios iræ."* h. e. fures, adulteros, latrones, homicidas; nec po-